

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum secundum hanc scientiam cognouerit omnia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

D. isif.

possunt uirtute intel- lectus agentis cogno- sci cognouerit per inuentionem.

¶ At si quis dixerit, sensibus Christi omnia singularia oppor- tuna ad perfectam per inuentione scien- tiam omnium natu- rali ratione cogno- scibilium oblata esse angelorum ministe- rio supplente, non aberraret, quoniam si (Euangelista testan- te) esurienti Christo angeli cibum corporalem ministrauerunt, Matth. 4. multo magis rationabile est, ut indigenti Chri- sto spiritali cibo scientie acquisite mi- nistrauerint angeli singularia opportu- na, ex quibus ipse suo ingenio ad in- ueniret scientiam. Hoc enim nullum inconueniens habet annexum, nec est mi- raculum uoluntarie factum, sed super simi- li & minus necessa- rio expreso in Euan- gelio fundatum, & propterea ut ratio- nabile amplecten- dum est.

In corp. ar.

¶ Super quest. duo- decima articulum secundum.

Titulus clarus est.

¶ In corpore articuli tria sunt. Pri- mo, ponitur distin- ctio bimembris. Du- plex est profectus scientie, alter secun- dum ipsius essentia, alter secundum effe- ctum. Secundo re- spondetur quaestio, iuxta secundum me- brum, Christus pro- fecit secundum effe- ctum in scientia gra- tia, sicut & etate.

Disif. In corp. ar. & q. prec. & q. 9. art. 3. & 4.

Sup. q. 7. ar. 11. ad 3. & inf. art. 3. ad 3. & q. 15. ar. 3. & 3. dist. 13. lit. in fin. & di. 14. art. 3. q. 5. & ver. q. 20. ar. 6. ad 3. & op. 3. c. 213. & 10. l. ec. 21. ff. & Hebr. 7. Ar. preced.

Li. 7. cap. 21. Ortho. fid. paulo a pri- mo.

per scientiam acquisita sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod scientia rerum acquiri potest non solum per experientiam ipsarum, sed etiam per experientiam quarundam aliarum rerum, cum ex uirtute luminis intellectus agentis possit homo procedere ad intelligendum effectus per causas, & causas per effectus, & similia per similia, & contraria per contraria. Sic igitur licet Christus non fuerit omnia expertus: ex his tamen, quae expertus est, in omnium deuenit notitiam.

AD SECUNDVM Dicendum, quod licet sensibus corporalibus Christi non fuerint subiecta omnia sensibilia: fuerunt tamen sensibus eius subiecta aliqua sensibilia, ex quibus propter excellentissimam uim rationis eius potuit in aliorum notitiam deuenire per modum praedictum; sicut uide- do corpora caelestia, potuit coprehendere eorum uirtutes & effectus, quos habent in istis inferioribus, qui eius sensibus non subiecebant. Et eadem ratione ex quibuscumque aliis, in aliorum notitiam deuenire potuit.

AD TERTIUM Dicendum, quod secundum istam scientiam anima Christi non simpliciter cognouit omnia; sed illa omnia, quae per lumen intellectus agentis homini sunt cognoscibilia. Unde per hanc scientiam non cognouit essentiam substantiarum separatarum ad phantasmata, & futura, quae tamen cognouit per scientiam diuinitatis, ut supra dictum est.

ARTICVLVS II.

Utrum Christus in hac scientia profecerit.

AD SECUNDVM sic procedit. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non profecerit. Sicut enim secundum scientiam beatitudinis & secundum scientiam infusam Christus cognouit omnia, ita & secundum hanc scientiam acquisitam, ut ex dictis patet: sed secundum illas scientias non profecerit, ergo nec secundum istam.

¶ 2. Praet. Proficere est imperfecti: quia profectus ad additionem non recipit; sed in Christo non est ponere scientiam imperfectam, ergo secundum hanc scientiam Christus non profecerit.

¶ 3. Praet. Damasc. dicit. Qui proficere dicuntur Christum scientiam & gratiam, ut additamentum sensus suscipientem, non uenerantur

unionem, quae est secundum hypostasim: sed impium est, illam unionem non uenerari. Ergo impium est dicere, quod scientia eius additamentum acceperit.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 2. quod Iesus proficiebat sapientia & etate & gratia. apud Deum, & homines. Et Amb. dicit quod proficiebat secundum sapientiam humanam. Humana autem sapientia est, quae humano modo acquiritur, scilicet per lumen intellectus agentis, ergo Christus secundum hanc scientiam profecit.

RESPOND. Dicendum, quod duplex est profectus scientiae. Vnus quidem secundum essentiam, prout scilicet ipse habitus scientiae augetur. Alius autem secundum effectum, & si aliquis secundum eundem & aequalem scientiae habitum, primo minor aliis demostret, & postea maiora & sublimiora. Hoc autem secundo modo

manifestum est, quod Christus in scientia & gratia profecit, sicut & in etate: quia scilicet secundum augmentum etatis opera maiora faciebat, quae scilicet maiorem scientiam & gratiam demonstrabant: sed quantum ad ipsum habitum scientiae, manifestum est quod habitus scientiae infusa in eo non est augmentatus, cum a principio plenarie fuerit sibi omnium scientia infusa, & multo minus scientia beata in eo augeri potuit.

De scientia enim diuina quod non possit augeri, supra in prima parte dictum est. Si igitur praeter habitum scientiae infusum, non sit in anima Christi aliquis habitus scientiae acquisitae (ut quibusdam uidetur, & mihi aliquando uisum est) nulla scientia in Christo augmentata fuit secundum essentiam, sed solum per experientiam, id est, conuersionem specierum intelligibilium inditarum ad phantasmata. Et secundum hoc dicunt, quod scientia Christi profecit secundum experientiam, conuertendo scilicet species intelligibiles inditas ad ea, quae de nouo per sensum accepit: sed quia inconueniens uidetur, quod aliqua naturalis actio intelligibilis, Christo deesset, cum ex trahere species intelligibiles a phantasmatibus, sit quaedam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem, conueniens uidetur hanc etiam actionem in Christo ponere. Et ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiae fuerit, qui per huiusmodi abstractionem specierum potuerit ad augmentati, ex hoc scilicet, quod intellectus agens post primas species intelligibiles abstrahas a phantasmatibus poterat etiam alias & alias abstrahere.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod tamen scientia infusa anime Christi, quam scientia beata, fuit effectus agentis infinitae uirtutis, qui potest simul totum operari, & ita in neutra scientia Christus profecit: sed a principio eam perfectam habuit: sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur: sed successiue, & ideo secundum hanc scientiam Christus non a principio sciuit omnia, sed paulatim, & post aliquod tempus, scilicet in perfecta etate: quod patet ex hoc, quod Euangelista simul dicit eum profecisse scientia & etate.

secundum experientiam, hoc est conuersionem seu applicationem illius ad phantasmata, quae ex sensibus & experientis ab extra ueniebant. Deinde reperitur per priam opinionem, quod acquisita secundum essentiam aucta fuit, quia inconueniens uidetur deesse Christo aliquam intelligibilem actionem. Vbi nota & modestiam auctoris, quod opinatis personam induit, dum ait, inconueniens uidetur, & explanationem supradictorum de operatione intellectus agentis, quod si de principali illius operatione, cui priuatione otiosus seu frustra poneretur, fuit sermo.

AD